

Dr. Kovács Arthur ügyvéd

Iroda címe: 6724 Szeged, Csongrádi sgt. 106.
Telefon: (62) 899-396, Mobil: (30) 239-4383, Fax: (62) 998-497
E-mail: iroda@kovacs-ugyved.hu

Alkotmánybíróság

1015 Budapest
Donáti utca 35 – 45.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: 10/902-4/2019	
Érkezett: 2019 AUG 16.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 0 db	

Hivatkozási szám: IV/902-3/2019.

[REDACTED] indítványozó megbízásából alkotmányjogi panaszt terjesztettem elő a Szegedi Törvényszék 4.Bv.1014/2017/14. számú végzése és a fellebbezés folytán eljáró Szegedi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 5.Bvf.222/2019/2. számú végzése ellen kérve a bíróság végzéseinek megsemmisítését.

Az Alkotmánybíróság IV/902-3/2019. számon felhívott, hogy az értesítés kézhezvételétől számított 30 napon belül pótoljam az alkotmányjogi panasz hiányait, nevezetesen alkotmányjogi érvekkel alátámasztva adjak további indokolást arra nézve, hogy a támadott bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel.

Jelen beadványomban, az alábbiak szerint teszek eleget a hiánypótlási felhívásnak.

- 1.) Indítványozó különböző büntetés-végrehajtási intézetekben töltötte a jogerős ítélettel kiszabott szabadságvesztés büntetését 2005. december 28. napja óta. Öt hosszú időn keresztül olyan zárkákban tartották fogva, amely zárkákban hatalmas volt a zsúfoltság, a szellőzés nem volt megoldott, rovarok éltek a zárkákban, valamint a mellékhelyiség sem volt megfelelően elválasztva a zárka lakórészétől.
- 2.) Mivel 2017. január 01. napját megelőzően nem létezett hatékony hazai jogorvoslati lehetőség a problémára, indítványozó 2016. december 29. napján az Emberi Jogok Európai Bíróságához (a továbbiakban: EJEB) fordult, ahol kérelmét 6821/17. számon nyilvántartásba is vették.
- 3.) Az EJEB-nek kialakult gyakorlata volt már a hasonló ügyekre. (Lásd: 14097/12. Varga v. Magyarország ügy)
- 4.) Mivel az EJEB előtt számos hasonló ügy volt folyamatban, 2016-ban a magyar igazságügyi miniszter tárgyalta az Európa Tanács illetékesével és ígéretet tett arra, hogy a probléma kezelésére alkalmas hatékony hazai jogorvoslati lehetőséget fognak teremteni Magyarországon, ezért az EJEB előtt fekvő hasonló ügyekben az eljárást felfüggesztették.
- 5.) 2017. január 01. napjától a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény módosításával Magyarország valóban bevezette a kártalanítási eljárást, mint a büntetés-végrehajtási bíró hatáskörébe tartozó új ügytípust.
- 6.) A Bv. tv. érintett rendelkezései az alábbiak:

10/A. § (1) Kártalanítás jár az elítéltnak vagy az egyéb jogcímen fogvatartottnak a fogvatartása során a jogszabályban előírt élettér biztosításának hiánya és az ehhez esetlegesen kapcsolódó más, a kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülmény, különösen az illemhely elkülönítésének a hiánya, a nem megfelelő szellőztetés, világítás, fűtés vagy rovarirtás (a továbbiakban együtt: alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények) által előidézett sérelem miatt. A kártalanítás minden egyes, az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények között eltöltött nap után jár. A kártalanítás megfizetésére az állam köteles.

...

- (3) A kártalanítás egy napra eső összege legalább ezerkettőszáz forint, de legfeljebb ezerhatszáz forint.
- (4) A kártalanítás iránti igény attól a naptól számított hat hónapon belül érvényesíthető, amelyen az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények megszűntek. E határidő elmulasztása jogvesztő. E bekezdés alkalmazásában nem tekinthető az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény megszűnésének, ha e körülmény fennállása rövid időtartamra, de legfeljebb harminc napra megszakad azért, mert az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott elhelyezése során a jogszabályban előírt élettér biztosítva volt.
- (5) A kártalanítás iránti igény benyújtására az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott és védője, illetve ha az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott szabadult, jogi képviselője is jogosult. A kártalanítás iránti igényt írásban, a külön jogszabályban a kérelem benyújtására rendszeresített nyomtatványon, a fogvatartás helye szerinti bv. intézetnél, ha pedig az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott már szabadult, annál a bv. intézetnél kell benyújtani, ahonnan a szabadítás történt. A kérelemben nyilatkozni kell arról, hogy az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott javára az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) kártérítésre kötelezte-e az államot, illetve a polgári bíróság ítélte-e meg kártérítést vagy sérelemdíjat, és ha igen, melyik bíróság, milyen ügyszámon.
- (6) A kártalanítás iránti igény benyújtásának feltétele az is, hogy az elítélt vagy - a kényszergyógykezelt, illetve az előzetes kényszergyógykezelt kivételével - az egyéb jogcímen fogvatartott az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt a 144/B. §-ban meghatározott panaszt előterjessze a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez. Ez a feltétel akkor alkalmazandó, ha az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények között töltött napok száma a harmincat meghaladja. Ha az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény hosszabb időn át fennáll, három hónapon belül újabb panaszt előterjeszteni nem kell. Nem róható az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott terhére, ha rajta kívül álló okból nem tudta a panaszjogát érvényesíteni.

- 70/A. § (1) A büntetés-végrehajtási bíró az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből eredő sérelmek miatt az elítélt kártalanításáról az elítélt vagy a védő kérelmére dönt. A büntetés-végrehajtási bíró iratok alapján is meghozhatja a döntést, továbbá az ügyészség véleményének beszerzését mellőzheti.
- (2) A kérelmet a bv. intézet a véleményével tizenöt, ha a kérelem több bv. intézetet érint, harminc napon belül továbbítja a büntetés-végrehajtási bírónak, azzal, hogy ha az elítélt az alapvető jogot sértő elhelyezési körülmény miatt panaszt nyújtott be, a vélemény felterjesztésére csak a panasz elbírálását követően - ideértve az átszállításról szóló határozattal szembeni bírósági felülvizsgálati kérelmet is - kerülhet sor. A véleményhez csatolni kell a fogvatartotti nyilvántartásnak az elítélt által kifogásolt időszak elhelyezési körülményeire vonatkozó adatait tartalmazó kivonatát.
 - (3) A büntetés-végrehajtási bíró hivatalból vizsgálja, hogy az elítélt javára az alapvető jogot sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB az államot kártérítésre kötelezte-e, illetve a polgári bíróság ítélte-e meg kártérítést vagy sérelemdíjat, és ha igen, a büntetés-végrehajtási bíró a döntés előtt beszerzi az vonatkozó határozatokat.

(4) A büntetés-végrehajtási bíróság az elhelyezési körülményeket összességükben értékeli, és az okozott sérelem mértékének megfelelően határozza meg a kártalanítás napi tételének az összegét, majd ezt követően állapítja meg a kártalanítás összegét a kártalanítás napi tételének és az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények között fogvatartásban töltött időnek a szorzataként.

(5) A büntetés-végrehajtási bíróság a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül az iratok alapján elutasítja, ha

a) a kérelem elkésett,

b) a kérelem nem az arra jogosulttól származik,

c) az elítélt a 144/B. §-ban meghatározott panaszt nem terjesztette elő vagy

d) a kérelemben megjelölt időszakra vonatkozóan az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJE az államot kártérítésre kötelezte, vagy a polgári bíróság kártérítést vagy sérelemdíjat ítelt meg.

(6) Ha az elítélt szabadult, az eljárást a szabadítást végző bv. intézet székhelye szerint illetékes büntetés-végrehajtási bíróság folytatja le, de az elítélt vagy a védő ilyen irányú külön kérelmére az elítélt lakcíme vagy tényleges tartózkodási helye szerint illetékes büntetés-végrehajtási bíróság jár el.

(7) A bűnügyi költséget az állam viseli.

(8) Az (1)-(7) bekezdést értelemszerűen alkalmazni kell az egyéb jogcímen fogvatartott kártalanítás iránti igényének elbírálására.

144/B. § (1) Az elítélt és a védője az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt - írásban - közvetlenül panasszal élhet a bv. intézet parancsnokához.

(2) A panaszt a benyújtástól számított tizenöt napon belül kell elbírálni. A bv. intézet parancsnoka a panasz alapján, az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények esetén, e körülmények javítása vagy a sérelem ellensúlyozása érdekében megteszi a szükséges intézkedéseket. A bv. intézet parancsnoka - a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel - az intézkedésről határozattal dönt.

(3) Ha a jogszabályban előírt élettér biztosításának hiányából eredő alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény megszüntetése az adott bv. intézeten belül nem oldható meg, a bv. intézet parancsnoka soron kívül megkeresi a BVOP elhelyezésért felelős szakterületét és kezdeményezi az elítéltnak a jogszabályban előírt élettér biztosítására alkalmas más bv. intézetbe való átszállítását.

(4) A BVOP elhelyezésért felelős szakterületének vezetője a megkeresésről nyolc napon belül, indokolt határozattal dönt. Ha a jogszabályban előírt élettér más bv. intézetben biztosítható, a BVOP elhelyezésért felelős szakterületének vezetője határozatában a szabadságvesztés végrehajtására más bv. intézetet jelöl ki, ellenkező esetben a határozathozatalt mellőzi és erről értesíti a bv. intézet parancsnokát. Az átszállításáról való döntés során figyelemmel kell lenni az elítélt kapcsolattartási jogára.

(5) Ha a jogszabályban előírt élettér biztosításának hiányából eredő alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmény megszüntetése sem az adott bv. intézeten belül, sem más bv. intézetbe való átszállítással nem oldható meg, a bv. intézet parancsnoka a sérelem ellensúlyozása érdekében, ha azt még nem tette meg, - és ha az a feladatellátást nem akadályozza, valamint annak feltételei egyébként biztosítottak -, intézkedik.

(6) A (2) és az (5) bekezdés alapján megtett intézkedés vagy annak elmulasztása miatt, továbbá ha az átszállítás az elítélt kapcsolattartási jogát sérti, az elítélt és a védője a határozattal szemben a büntetés-végrehajtási bírósághoz felülvizsgálati kérelmet nyújthat be. A felülvizsgálati kérelemnek az átszállításra halasztó hatálya van.

436. § (10) E törvénynek a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény 22. §-ával megállapított 10/A. § szerinti kártalanítási igény benyújtására az az elítélt és egyéb jogcímen fogvatartott is jogosult,

a) akinek az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülményekből eredő sérelme a módosítás hatálybalépése előtt egy éven belül szűnt meg,

b) aki az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB-hez nyújtott be kérelmet, ha a kérelmet az EJEB a módosítás hatálybalépésének napjáig nyilvántartásba vette, kivéve, ha a fogvatartott az EJEB-hez címzett kérelmét 2015. június 10. napját követően nyújtotta be és a kérelem benyújtásakor a jogsértés megszűnésétől számítottan több mint hat hónap telt el.

(11) A (10) bekezdés esetén a 10/A. § (4) bekezdésben meghatározott jogvesztő határidő e rendelkezés hatálybalépésének napjával kezdődik. A (10) bekezdés alapján benyújtott kérelmek elbírálása során a 10/A. § (6) bekezdése nem alkalmazható, továbbá a büntetés-végrehajtási bíró eljárására az 50. § (1) bekezdés d) pontjában megállapított határidő harminc nappal meghosszabbodik.

7.) Kiemelendő, hogy a Bv. tv. -ben a kártalanítási eljárás olyan szabályozással lett bevezetve, hogy létezik egy un. általános szabályozás, azonban ehhez képest a 436. § (10) és (11) bekezdése átmeneti szabályokat is tartalmaz. Utóbbi szabályok lényege, hogy – az általános szabályokhoz képest – két érintetti csoport tekintetében kedvezményes benyújtási lehetőséget állít meg a törvény, és rögzíti az ehhez kapcsolódó szabályokat is.

8.) Indítványozó a kártalanítási igényét az általános szabályok szerint terjesztette elő, tehát benyújtotta a Bv. tv. 144/B § szerinti panaszt a fogvatartásért felelős intézet parancsnokához, majd később kártalanítási igényét is előterjesztette a Szegedi Fegyház és Börtön útján a Szegedi Törvényszékhez.

9.) Az elsőfokú bíróság a kártalanítási kérelmet érdemben megvizsgálta és annak részben helyt adva, indítványozó számára kártalanítást állapított meg. Az elsőfokú bíróság határozata megfelel a Bv. tv. okszerű értelmezésének, valamint a hazai bíróságok országosan kialakult és évek óta követett következetes gyakorlatának is

10.) Indítványozó álláspontja szerint a másodfokú bíróság határozata, amellyel az elsőfokú határozatot megváltoztatta és a kártalanítás iránti kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította, a való tények figyelmen kívül hagyásával született, egyebekben okszerűtlen és önkényes jogértelmezésen alapszik.

11.) Sem nyelvtani, sem logikai értelmezés mentén nem következik a jogszabály szövegéből, hogy indítványozó kártalanítási igénye vonatkozásában a Bv. tv. 436. § (10) bekezdés b) pontja és a (11) bekezdés rendelkezést ne lehetne alkalmazni, különös tekintettel a bíróságok következetes gyakorlatára is.

12.) Tény, hogy igen szerencsétlenül fogalmaz a jogalkotó a Bv. tv. 436. § (10) bekezdés b/ pontjában, amikor azt rendeli, hogy „E törvénynek a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény 22. §-ával megállapított 10/A. § szerinti kártalanítási igény benyújtására az az elítélt és egyéb jogcímen fogvatartott is jogosult, aki az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az EJEB-hez nyújtott be kérelmet, ha a kérelmet az EJEB a módosítás hatálybalépésének napjáig nyilvántartásba vette ...”. Itt lényegében a kérelmezőtől teljesen független körülményeket, nevezetesen a postai szállítási időt, illetve az EJEB-nél történő iktatási tevékenység sebességét kéri számon a kérelmezőkön, ugyanakkor e körülményekre a kérelmezőknek semmi ráhatása nincsen. A bizonytalan postai szállítási idő, illetve a kérelmezőktől szintén független iktatási tevékenység kockázatait a jogszabály szövege a kérelmezők oldalára telepíti, hiszen a 2017. január 01. napjától

hatályos szövegmódosítással a korábban már az EJEK felé postázott kérelmekkel kapcsolatban támaszt elvárásokat utólag.

13.) Kérelmező jelen ügyben bizonyítottan eleget tett azoknak a törvényi feltételeknek (Bv. tv. 144/B § szerinti panasz benyújtása) amelyek alapján jogosult lett arra, hogy az illetékes bíróság a kártalanítási kérelmét érdemben megvizsgálja. Ezzel szemben – bizonyosan a bv.intézet téves adatközlése miatt, ami a panasz hiányáról szólt – a bíróság a végleges döntésében a kártalanítási kérelmet érdemi vizsgálat nélkül utasította el.

14.) Tény, hogy sem az elsőfokú, sem a másodfokú bíróság nem kereste meg nyilatkozat tétele végett sem a Szegedi Fegyház és Börtönt, sem indítványozót, illetve jogi képviselőjét, azzal a felhívással, hogy igazolják a panasz létét, vagy erősítsék meg annak hiányát.

15.) A Szegedi Törvényszék arra sem volt hajlandó, hogy azután, hogy – végleges döntését követően – hivatalos tudomást szerzett mind indítványozó jogi képviselőjétől, mind a Szegedi Fegyház és Börtöntől arról, hogy határozata nyilvánvalóan téves ténybeli alapokon nyugszik, az eljárást újra elindítsa és az újabb eljárásban már a való tényeknek megfelelő döntés hozzon, illetve saját döntését felülvizsgálja, holott az alkotmányjogi panaszban is hivatkozott iránymutató kúriai döntés arra vitán felül lehetőséget biztosított.

16.) Indítványozó álláspontja szerint a megsemmisíteni kért bírói döntés sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében biztosított törvény előtti egyenlőséghez való alapjogát. Ebben a körben előadom, hogy a törvény előtti egyenlőség akként is értelmezhető, hogy ha lényegét tekintve azonos tényállás mellett a bíróságok azonos jogszabályokat alkalmaznak, akkor a döntés sem lehet a korábbi döntésekhez képest gyökeresen eltérő. Ebben a körben nem elfogadható, hogy az egyik ügyben helyt adnak a kérelemnek és kártalanítást rendelnek az ügyfélnek, míg a másik ügyfél esetében a kérelmet még csak nem is vizsgálják érdemben. A két ügyfél nem lesz a törvény előtt egyenlő, hiszen az egyiket előnyösen, a másikat hátrányosan érinti a bíróság döntése. Jelen ügyben indítványozót a bíróság másodfokú végzése hátrányos helyzetbe hozta. Figyelmet érdemlő tény az is, hogy a kérelmezőtől teljesen független körülményektől is függött az érdemi döntés lényege. Mindezek alapján indítványozó álláspontja szerint sérül a törvény előtti egyenlőséghez való alapjoga.

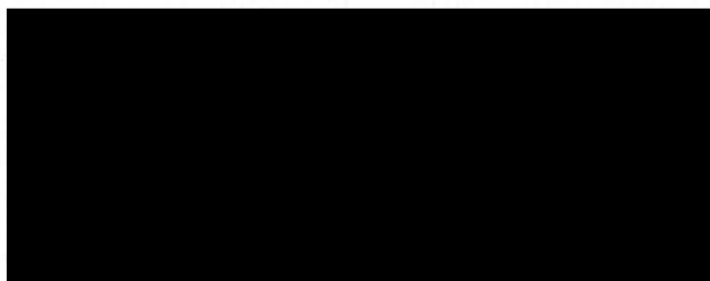
17.) Indítványozó álláspontja szerint sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjoga is. Ebben a körben előadom, hogy a bíróságnak – álláspontom szerint – akként kell döntését meghoznia, hogy annak tényállási része megfeleljen a nyilvánvalóan való tényeknek és a helyesen megállapított tényállásra alkalmazzák a jogszabályi rendelkezéseket. Ennek alapján a bíróságnak törekednie kell az eljárás során a való tények tisztázására, megállapítására. Jelen ügyben ez elmaradt, hiszen a bíróság kritika nélkül elfogadta a Szegedi Fegyház és Börtön téves előterjesztését a panasz hiányára vonatkozóan. Ebben a körben nem kért nyilatkozatot a kérelmezőtől, sem képviselőjétől. Határozott álláspontom, hogy az is a tisztességes bírósági eljárás része az is, hogy amennyiben a bíróság tudomást szerez arról, hogy döntése nyilvánvalóan téves tényeken alapult, akkor – arra irányuló kérelemre – mindent elkövet annak érdekében, hogy az okozott jogsérelmet orvosolni lehessen. Jelen ügyben erre konkrétan lehetőség volt, hiszen indítványozó jogi képviselője a megfelelő dokumentumok benyújtásával (tartalmilag) újabb eljárás lefolytatását kérte, amitől azonban a bíróság elzárkózott, holott az alkotmányjogi panaszban konkrétan hivatkozott kúriai határozat alapján arra nyilvánvalóan törvényes lehetőség volt. A Kúria határozatának lényege szerint a büntetés-végrehajtási ügyekben hozott végleges végzések anyagi jogerővel nem bírnak, (ítélt dolgot nem eredményeznek) így

nincs annak jogi akadálya, hogy kérelemre, a téves határozattal lezárt ügyet a bíróság ismételtén megvizsgálja. Indítványozó álláspontja szerint tehát két tekintetben sérült a tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjoga, nevezetesen először amikor a bíróság indítványozó kérelmével szemben aggálytalanul elfogadta a Szegedi Fegyház és Börtön nyilatkozatát a panasz meg nem tételeéről, és nem bocsátott ki felhívást indítványozó felé, hogy nyilatkozzon a kérdésről az elutasítás terhe mellett. E felhívásra az első és a másodfokú eljárásban is sor kerülhetett volna, elmaradása azonban alapjogot sért. Kérelmezőnek a tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjoga másodszor akkor sérült, amikor a Szegedi Törvényszék hivatalosan tudomást szerzett arról, hogy döntése téves ténymegállapításon alapszik, azonban – indítványozó jogi képviselőjének kérelme ellenére – nem volt hajlandó az ügyben újabb eljárást indítani, saját döntésének felülvizsgálata elől elzárkózott.

Fenti kiegészítésekkel kérem indítványozó alkotmányjogi panaszának érdemi elbírálását.

Szeged, 2019. augusztus 14.

Tisztelettel:

Dr. Kovács Arthur
Ügyvéd
Iroda: 6724 Szeged,
Csongrádi sqt. 106.
Mobil: 30/239-4383
Adószám: 50085215-1-26